

vállalkozóját mellőzné a keresztény külső ember kedvéért: ez olyan vágyalom, amely senkinek nem jut eszébe.

Mi a teendő? A polgármester — lojálisan elismerem — tehetetlen, őt a munka odaítélésénél köti a Közszállítási Szabályzat, a legolcsóbb elve. Az a legolcsóbb elve, amely nagyon kedvez ezeknek a nagy-összeköttetésű, nagyvagyonú és jószimatú vállalkozóknak, mert ők tudnak és mernek legolcsóbbak lenni részben azért, mert többet tudnak reszkirozni, részben azért, mert mind-egyikükben ott él a gondolat: pót-munka is van a világon! A legolcsóbbak tudnak lenni, mert nekik van hitelük a karteleknel, folyószámlájuk a nagybanknál, hacsak nem strómanok, strómanjai éppen a karteleknek és a nagybankoknak.

Egyetlen megoldás lehetősége mutatkozik: intézményesen biztosítani kell a keresztény ipar és kereskedelem élet-lehetőségeit a közmunka-fronton! Nem részletezem az eszközöket és módokat, nincs is erre szükség, mindenki megtalálhatja a neki tetsző következtetést. csupán annyit jelentek ki: Ha az érvényben levő Közszállítási Szabályzat mellett erre nincs lehetőség, akkor félre a Közszállítási Szabályzattal, akkor olyan rendelkezéseket kér és követel a keresztény iparos és vállalkozói társadalom, amely módok és rendeletek lehetővé teszik azt, hogy egy komoly tradíciókkal rendelkező társadalmi osztály alól a keresztény város-házán, a keresztény Magyarországon, ne csússzon ki az utolsó darabka föld.

Tizenöt év: tíz új templom

★

A keresztény Budapest öntudatos akarásának jelképeként a főváros száz százalékosan megvalósította az 1928-as templomépítési programot

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az általános gazdasági depresszió az egész világon már évek óta érzeti hatását, ezalól fővárosunk sem kivétel. A néhány évvel ezelőtt megindult lüktető élet megtorpant és minden szép terv, lendületes elgondolás a szigorú takarékoság mindinkább szűkebb és szűkebb határai között eltörpült. A főváros kegyuraságával kapcsolatosan megindult nagyvonalú építő tevékenység is szárnyaszegetten húzódik meg a szigorú takarékoság által diktált szerény keretekben.

Hogy a főváros a keresztény eszme reneszánsza kapcsán a kegyuraság terén mit ért el, azt Liber alpolgármester az Uj Budapest hasábjain nemrégiben részletesen tárta az olvasóközönség elé. Liber Endre cikksorozatában ismertette Budapest templomait, kitérve azokra az új templomokra, melyek az utóbbi tizenöt év alatt épültek. Ez a tíz új templom nemcsak a keresztény Budapest öntudatos akarásának jelképe és biztosítéka, hanem mindegyike marandó értékű építészeti dísz is fővárosunknak. A főcél természetesen a hívek lelki szükségletének kielégítése és a vallásos érzés elmélyítése volt, e cél érdekében a főváros, mint kegyúr pél-

daadásával mindig előljárt. A főváros legújabb templom-építő tevékenységéről

dorogi Farkas Ákos dr.

tanácsnok, akinek ügyosztályába tartoznak a kegyúri ügyek, a következőket mondotta el az Uj Budapest munkatársának:

— Sajnos, a legutóbbi években a főváros gazdasági és pénzügyi helyzete a nagy lendülettel megkezdett templom-építési akciónak ugyanolyan lendülettel való folytatását nem tette lehetővé, sőt az elmúlt esztendőben új templomépítésre majdnem gondolni sem mertünk. Azonban bármennyire is súlyosak a gazdasági viszonyok és bármennyire szorítsanak bennünket a takarékosági intézkedések, a multból merített erkölcsi erő és lelkesedés lehetőséget teremtett ezen a téren is, minden nehézség és akadály ellenére a templomépítkezés újból megindult.

— A törvényhatósági bizottság közgyűlése csaknem teljesen egyhangúan bocsájtotta a templomépítkezések céljára azokat az összegeket, melyek a főváros költségvetésébe a teherbíróképesség és egyensúly figyelembevételével beilleszthető volt. Ezek az évi összegek természetesen csak töredékei a tényleges szükségleteknek, így a legkörrültekintőbb beosztás és a legszigorúbb tervszerűség alapján kell dolgoznunk, nehogy az anyagiak elforgácsolódása mellett a nagy és szép tervek megsemmisüljenek.

— Az 1928-ban kidolgozott templom-építési munkaterv programját a főváros 100 %-ig beváltva, a kitűzött feladatokat elvégezte. Ennek a munkatervnek utolsó pontja most van a megvalósulás stádiumában. A Gróf Haller-téren a legutóbbi napokban került tető alá a Középső-ferencvárosi plébániatemplom épülete. A jövő évben az építkezést remélhetőleg befejezzük és a templomot át fogjuk tudni adni szent és magasztos hivatásának. Az egyházi főhatóságokkal folytatott tárgyalások eredményeképp megállapított folytatólagos templomépítési programban a Herminamezei, majd pedig a Kelenföldi (Szent-Imre-herceg-úti) plébániatemplomok építésére kerül sor.

— Az előkészítő munkálatok mindkét templomépítkezésnél folyamatban vannak és remélhető, hogy a hívek áldozatkész hozzájárulásával az építőmunkát a jövő évben mindkettőnél megkezdhetjük. Ezek a költségek a főváros anyagi erejét több évre előre kimerítik, úgy hogy további programról ma nehéz volna nyilatkozni.

— Az új építkezések mellett nem kisebb gondot okoznak a meglévő régi templomok gondozása és restaurálása. Különösen nagy feladatot jelent a Budavári Koronázó Mátyás templom és a belvárosi főplébánia-templom rendbehozatala. Az előbbinél a munka legnehezebbjén, a taralysisak kicserélésén túl vagyunk és remélem, hogy a legközelebbi Szent István ünnepen a Budavári Koronázó Mátyás templom tornya teljes díszében fogja lebilincselni az idegenek kíváncsi tekintetét. A templom folytatóla-

gos restaurálása természetesen még éveket fog igénybe venni.

— A belvárosi templom problémája igen bonyolult és szerteágazó feladatkomplekszum, melynek megoldásához nagy energia, merész elhatározás és gondos pénzügyi előkészítés szükséges. Bizonyos vagyok benne, hogy Szendy polgármester úr akaratereje, munkatársainak közreműködésével ezt a nehéz problémát is rövidesen meg fogja oldani.

— Régi templomaink nagyrésze nagy értékkel bíró műemlék, melyeknek karbantartása és gondozása nemcsak az épületek állagának megvédése szempontjából, hanem általános érdekű városi szempontból, de különösen műemlékvédelmi szempontból elkerülhetetlenül szükséges.

— A restaurálás terén elkészített munkaprogram alapján foglalkozunk az erzsébetvárosi templom külső és belső restaurálásának kérdésével. Ennek a szép ki-képzésű gótikus templomnak köveit és díszit a fagy és fővárosunk kénés-gázos levegője teljesen tönkretette, úgy, hogy ez a templom mai állapotában siralmas látványt nyújt.

— A pusztulástól kell megmentenünk a Bakáts-téri templomban Lotz Károly és Than Mór által készített és örökértékű freskókat. Ugyancsak az utókor számára akarjuk megmenteni a kőbányai templom gyönyörű majolika oltárait és díszítéseit is.

— Ugyancsak tervbe vettük a Batthyányi téri templom folytatólagos restaurálását, az új budai gör. kath. plébánia székhelyévé lett Flórián kápolna rendbehozatalát és festését is. Költségvetésünk szűk keretei között sajnos sok minden csak terv marad, de nem adjuk fel a reményt, hogy egy jobb, egy szebb magyar jövő eléréseért küzdünk és ál-do-zunk!

P E S T

Jeta: Palóczi Edgár

Volt egyszer, hol nem volt... a szépséges magyar főváros szívében egy romantikus meseváros: a Belváros. Szűk, keskeny utcák, alacsony, meghitt házak, csöndesen álmódó barokk palotáskák, zeg-zugos terek, örökké mosolygó, jólelkű emberek voltak ennek a mesevárosnak felejthetetlen lakói. Karácsony előtt csodálatosan megélnékült ez az álmódó városka. Sürgött-forogott, forrott és vibrált ott minden és a karácsony előtti boldog izgalom lett úrrá a lelkeken.

A meseváros szívében nagy tér terült el: a Városház tér. Csak mikuláskor és a karácsony előtti héten öltözött ez a tér ünneplőbe... Fúrge kezék egész bódé-utcaikat varázsoltak oda egy éjszaka, hogy csakhamar megteljenek káprázatos, csillogó-ragyogó karácsonyi holmival gyerekszívek öröme, felnőttek örvendeztetésére.

Karcsú tornyú, kurta-furcsa épület; a városháza tekintett le komor méltósággal a tér zibongó sokaságára, amelyet a nyugati oldalról beszegett a Piaristák régi rendháza, a maga kedves saroktornyocskáival, rajtuk ágyúkkal játszadozó angyalkákkal, harmonázó, pufjokképű amorettékkel. A Haris-bazár, a Váci-utca, a Kigyó-utca felől csak hömpölygött a sokaság. Valóságos fenyőerdő zöldelt a Városház-téren.

Egyiket-másikat tündöklő gyertyatűzbe öltöztette élelmes árusítója, dicsérgette ékes sváb nyelven szépségét és sokatmondóan pislogott, hunyorgatott ránk gyermekekre, akik ott jártunk-keltünk nagyboldogan rég elköltözött felejthetetlen édesanyánk oldalán. Oh, te boldog gyermekkor! Oh, ti felejthetetlen órák! Ha csak néhány perc

viszra tudnám varázsolni a ma szürkéségébe fényeket, melegeket, bűvbájós tündérvilágokat...

Azóta: eltűnt a Városház-tér. Elment a Piaristák régi, huszártornyos, sarokerkélyes, nagyudvaros mosolygó barokk palotája, amelynek kapujából egykor Petrovics Sándor, a későbbi Petőfi ámult-bámult bele nagy barna gyermekszemével a karácsonyi tündérvilágba, amelynek ablakából anno 1872 atyám, a katonai ügyosztály fiatal fogalmazógyakornoka tekintett le a ma már csak festők ecsetjével megörökített képeken élő meseországba. Elment a Haris-bazár is, nem pótolja az a két rideg háztor, amelyet a XX. század plántált a helyébe. Elment atyánk, elment anyánk s lassan-lassan elmegy minden és mindenki akit szerettünk...

Kint a fagyos Dunaparton, a keserves, metsző jéges szélben áll ma a karácsonyi fenyőfaerdő. Éhes, fáradt emberek utaztak vele ide Erdélyből: Csikból, Háromszékből, hozták ide az elment Erdély erdeinek örökzöld fenyőit. Nincs itt már semmi fény, nincs itt már semmi ragyogás. Kopott emberek járnak, kelnek, alkudoznak, tépelődnek csenevész kis fák között, gyermeket pedig még hírmondónak is alig látni itten...

Eltűnt a meseváros... Eltűntek boldog lakói... Eltűnt varázsa... Eltűnt a régi, boldog Magyarország kedélye és derűje...

Valahol túl a Dunán, a Gellérthegy sziklafalai alatt Remete Szent Pál buzgó fiainak sziklakolostorában most gyulladnak ki a szerény fények. Kisded tornyukból ide hallik harangjaiknak csengve-bongó hívó szava... és szívünkben megszólal az emlékezet ezüst-hangú csengetyűszava, amelynek hangjában ott rezeg az elmúlt, az elment világ minden felejthetetlen, százsorszép, édesen búsító, könnyetfakasztó emléke...

Volt egyszer, hol nem volt... a szépséges magyar főváros szívében egy romantikus meseváros: a Belváros...

Modern kertek
tervezése és kivitelezése

KIRENBECHNER KERTÉPÍTŐ
II., Julia-utca 2. (Budakeszi-ut sarok)
Telefon: 55-8-53.

Állandóan raktáron; gyümölcs-, díszfa, fenyő, évelő és rózsák, nagy választékban

Karácsonyra

ÓRÁT BANKI-tól

Okl. óras. — Javításban sok évi külföldi gyakorlat. — Órarakta.

Budapest, IV., Váci-u. 49.

E szelvény 10% engedményre jogosít!

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46.

Telefon: 87-8-03.

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez- tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Ámon Antal és Fiai

ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó

Budapest, VIII., Futó-utca 10.

Telefon: 30-3-85.